ਏ.

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ @ਸੋਨੂ ਈ. ਟੀ. ਸੀ.

ਵੀ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ.

(2014 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2301-2302)

ਬੀ.

ਮਈ 08,2018

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ ਅਤੇ ਆਰ. ਭਾਨੂਮਥੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਐਸ. ਐਸ.304 ਭਾਗ I, 300 ਅਪਵਾਦ 4,302 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ 34-ਕਤਲ-ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ-ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਝੜਪ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਹਾੜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਸ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਉੱਪਰ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ- ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ- ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ- ਪੀੜਤ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ- ਦੋਸ਼ੀ ਜੀ ਨੂੰ ਯੂ ਐਸ 302 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਸ ਨੂੰ ਯੂ/ਐੱਸ.302 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਐਸ.34 ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ - ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆਃਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਓਂ ਕੋਈ ਭੜਕਾਹਟ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੱਥੋਪਾਈ ਹੋਈ-ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕਿ ਪੀੜਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ-ਇਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੀ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁਹਾੜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮਾਰੀ. ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਮਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ-ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨਿਹੱਥੀਆਂ ਸਨ-ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜੀ ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪੀੜਤ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਬਚ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ-ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਵੀ ਹੋਈ - ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਐਕਟ "ਅਪਵਾਦ 4" ਦੇ ਐਸ 300 ਤਹਿਤ ਆਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹਥਿਆਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਹ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ-ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੂ/ਐੱਸ 302 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਪੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਸ 34 ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂ/ਐਸ 304 ਭਾਗ -1 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਰੱਖਿਆਃ1.

ਐਚ.

362 ਏ363

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ @ਸੋਨੂ ਈ. ਟੀ. ਸੀ. ਵੀ.ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ.

ਜਦੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ।ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ 'ਐੱਚ' 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।[ਪੈਰਾ 12] [368-ਐਚ; 369-ਏ-ਬੀ]

ਬੀ.

ਤਖਾਜੀ ਹੀਰਾਜੀ ਬਨਾਮ ਠਾਕੁਰ ਕੁਬਰਸਿੰਗ ਚਮਨਸਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ (2001) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 145-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੀ.

1. 2 ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭੜਕਾਹਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਝੜਪ ਹੋਈ ਸੀ।ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਐੱਚ' ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ।ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਜੀ. ਐੱਸ.' ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁਹਾੜਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਐੱਚ.' ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਇਸੇ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।[ਪੈਰਾ 13] [369-ਸੀ-ਡੀ]

ਡੀ.ਈ.

ਹਮਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨਿਹੱਥੇ ਸਨ।ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ 'ਜੀ. ਐੱਸ.' ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਹਾੜਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਅਤੇ 'ਐੱਚ.' ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਐੱਚ' ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟ ਤੋਂ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟੋ ਤੋਂ ਟੈਂਪੋਰੋਲ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ, ਦੁਵੱਲੇ ਟੈਂਪੋਰੋ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਐਚ' ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 01.12.2007 ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 'ਜੀ. ਐੱਸ.' ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ

ਹਥਿਆਰ ਹੈ, ਪਰ 'ਐੱਚ' ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ।ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ; ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਅਜੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ "ਅਪਵਾਦ 4" ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 14] [369-ਈ-ਐਚ]

ਐੱਫ.ਜੀ.ਐਚ.

ਏ.

ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (2004) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 395: [2004] 3 ਸਪਲਿਊ.ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 395-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੀ ਤੀਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ।ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦ ਸੱਟ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ।ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟੋ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟੋ ਟੈਂਪੋਰੋ ਅਤੇ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ, ਦੁਵੱਲੇ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹਥਿਆਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਹ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।[ਪਾਰਸ 17-19] [371-D-E; 372-B-C, D]

ਬੀ.ਸੀ.ਡੀ.

ਨਨਕਾਊਨੂ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2016) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 317:[2016] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 627-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਈ.

(2001) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 145 ਪੈਰਾ 11 [2004] 3 ਸਪਲਿੱਪ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 395 ਪੈਰਾ 16 [2016] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 627 ਪੈਰਾ 17 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐੱਫ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 2014 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2301-2302।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 17.12.2012 ਦੀ 2010 ਦੇ ਸੀ. ਆਰ. ਏ. ਨੰਬਰ 1176 ਡੀ. ਬੀ. ਅਤੇ 2010 ਦੇ 1222 ਡੀ. ਬੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਜੀ.

ਅਹਿਮਦ ਫਰਾਜ਼ ਖਾਨ, ਦੀਪਕ ਗੋਯਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉੱਤਰਾ ਬੱਬਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਰਗਵ, ਮੋਹਿਤ ਡੀ. ਰਾਮ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਐਚ.

365

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ @ਸੋਨੂ ਈ. ਟੀ. ਸੀ. ਵੀ.ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ.

ਏ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਆਰ. ਭਾਨੂਮਥੀ, ਜੱਜ 1.

ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2010 ਦੇ ਸੀ.ਆਰ. ਏ. 1176 ਡੀ. ਬੀ. ਅਤੇ 2010 ਦੇ ਸੀ.ਆਰ. ਏ. 1222 ਡੀ. ਬੀ. ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 17.12.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਬੀ.

2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ।ਸੱਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਇਟਲੀ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।ਦੂਜੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।ਦੋਸਤਾਨਾ ਹੱਲ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਈ ਵਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਗਿਆ ਪਰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੁੱਤਾ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਲਈ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। 02.11.2007 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 04.00 ਵਜੇ, ਦੋਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਦੇ ਚਾਚੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੋਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜੋ ਪਿੰਡ ਦਸੂਪੁਰ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਸੀ।ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਤਿੱਖੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਿੰਵਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਕੇ ਤੇ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ।ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ 'ਲਾਲਕਾਰਾ "ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਨੇੜੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕੁਹਾੜੀ ਲਿਆਂਦੀ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ।ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁਹਾੜੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਹੋ ਗਿਆ

।3. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲੈ ਗਿਆ।ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਜੋਸ਼ੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 07.11.2007 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ 2007 ਦੀ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. No.178 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਨਾਲ ਪੜੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੀ.ਡੀ.ਈ.ਐੱਫ.ਜੀ.ਐਚ.

ਏ.

ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 01.12.2007 ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਡਾ. ਐੱਮ. ਬੀ. ਬਾਲੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ।ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬੀ.

4. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆ ਦਾ ਜੁਰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6), ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7), ਡਾ. ਐੱਮ. ਬੀ. ਬਾਲੀ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਮੁਲਜਮ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਡੀਡਬਲਯੂ-1) ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ (ਡੀਡਬਲਯੂ-2) ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੀ.

5. ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨੌਕਰ ਮਿੱਠੂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 10,000/-ਹਜਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ। ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡੀ.ਈ.

6. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਮਲਾ ਅਚਾਨਕ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਐੱਫ.ਜੀ.ਐਚ.

367

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ @ਸੋਨੂ ਈ. ਟੀ. ਸੀ. ਵੀ.ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. [ਆਰ. ਭਾਨੂਮਥੀ, ਜੇ.] ਏ.

ਏ.

7. ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

8. ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ।ਇਸੇ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।ਉਸੇ ਦਿਨ, ਭਾਵ 02.11.2007 ਨੂੰ ਸਾਮ 4.45 ਵਜੇ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (DW-1) ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾਃ-

ਬੀ.ਸੀ.

1. ਮੂਹਰਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 6 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ × 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਇੱਕ ਚੀਰਾ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ;

2. ਖੱਬੇ ਮੂਹਰਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 5.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ × 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਇੱਕ ਚੀਰਾ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ।

ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡੀ.

ਉਸੇ ਦਿਨ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਡੀ. ਡਬਲਯੂ.-1) ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾਃ-

1. ਇੱਕ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ × 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਸੱਜੇ ਟੈਂਪਰਲ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ;

2. ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਅਗਲਾ ਖੇਤਰ 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ × 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ;

3. ਜ਼ਖ਼ਮ ਬਾਹ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ × 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਹਮਲਾਵਰ ਹੈ।ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ।ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਦਲੀਲਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਹਮਲਾਵਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10. ਇਹ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਹਮਲਾਵਰ ਸੀ-ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਉੱਤੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨਃ(i) ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ; ਅਤੇ (ii) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਗੰਭੀਰ ਹਨ।

ਐੱਫ.ਜੀ.ਐਚ.

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਖਾਜੀ ਹੀਰਾਜੀ ਬਨਾਮ ਠਾਕੁਰ ਕੁਬਰਸਿੰਗ ਚਮਨਸਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ (2001) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 145 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ -

ਬੀ.

"17. ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2000) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 298, ਰਾਮ ਸੁੰਦਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1998) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 365 ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ (1990) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 190, ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਰੰਤਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਸੱਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਉੱਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈਃ(i) ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਸੱਟ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੀ; ਅਤੇ (ii) ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਉਸੇ ਸਵਾਲੀਆ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿਆਖਿਆ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ

ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਵਾਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੰਸਕਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਸਪਸ਼ਟ, ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਝੂਠ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"(ਅੰਡਰਲਾਈਨਿੰਗ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ)

ਸੀ.ਡੀ.ਈ.ਐੱਫ.ਜੀ.

12. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਘਟਨਾ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।ਜਦੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ।ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।ਅਵਾਰਾਗਰਦੀ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਬੀ.

13. ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭੜਕਾਹਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਝੜਪ ਹੋਈ ਸੀ।ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਡੀ. ਡਬਲਯੂ.-1) ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ।ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਮਨਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਡੀ. ਡਬਲਯੂ.-1) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਮਰੀਜ ਦੇ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਬਦਬੂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ

ਡੀ.

"ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਕੁਹਾੜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ।ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸੇ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

14. ਹਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨਿਹੱਥੇ ਸਨ।ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ।ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (Ex.PA) ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੱਡੀਆਂ ਟੁੱਟਣ, ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟ ਤੋਂ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟ ਤੋਂ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ, ਦੁਵੱਲੇ ਟੈਂਪੋਰੋ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 01.12.2007 ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਹਥਿਆਰ ਹੈ, ਪਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਬਚ

ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ; ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਅਜੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ "ਅਪਵਾਦ 4" ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਵੇਗਾ।

ਈ.ਐੱਫ.ਜੀ.ਐਚ.

370.

ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2018] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

15. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ "ਅਪਵਾਦ 4" ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ ਉੱਤੇ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

16. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ "ਅਪਵਾਦ 4" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ,

ਬੀ.

ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ, (2004) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 395 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ-

"8. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਅਪਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਦਾ ਸਥਾਨ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ।ਅਪਵਾਦ ਇੱਕੋ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ।ਪਰ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪਵਾਦ 1 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਘਾਟ ਹੈ, ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਜੀਦਾ ਤਰਕ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।ਅਪਵਾਦ 1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ 4 ਵਿੱਚ ਭੜਕਾਹਟ ਹੈ; ਪਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੱਟ ਉਸ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ 4 ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।ਇੱਕ "ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਆਪਸੀ ਭੜਕਾਹਟ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਮਾਰ-ਕੁੱਟ।ਫਿਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੱਤਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਪਾਸੜ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਪਵਾਦ 1 ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ।ਲੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਜਾਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜੇ ਦੂਜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਮੋੜ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ।ਫਿਰ ਆਪਸੀ ਗੁੱਸਾ ਅਤੇ ਭੜਕਾਹਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਲੜਾਕੂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ 4 ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੌਤ ਦਾ

ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ (ਏ) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਦੇ; (ਬੀ) ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ; (ਸੀ) ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ; ਅਤੇ (ਡੀ) ਲੜਾਈ ਮਾਰੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੀ.ਡੀ.ਈ.ਐੱਫ.ਜੀ.ਐਚ.

371

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ @ਸੋਨੂ ਈ. ਟੀ. ਸੀ. ਵੀ.ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. [ਆਰ. ਭਾਨੂਮਥੀ, ਜੇ.] ਏ.

ਏ.

ਇੱਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਲੜਾਈ" ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਜਨੂੰਨ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਝਗੜੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ।ਇੱਕ ਲੜਾਈ ਦੋ ਅਤੇ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਲੜਾਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ।ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜਾ ਕੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।ਇਹ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਝਗੜਾ ਅਚਾਨਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਅਪਵਾਦ 4 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਮੀਕਰਨ "ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ"।"(ਅੰਡਰਲਾਈਨਿੰਗ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ)

ਬੀ.ਸੀ.ਡੀ.

17. ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਇਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਜਾਂ ਭਾਗ-2 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੀ ਤੀਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ।ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦ ਸੱਟ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ।ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟੋ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟੋ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਅਤੇ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ, ਦੁਵੱਲੇ ਟੈਂਪੋਰੋਅਲ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਗਣ ਨਾਲ ਕਈ ਹੱਡੀਆਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ।ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਸ ਸੱਟ ਨੂੰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ 'ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਨਨਕਾਊਨੂ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2016) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 317 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ- "12. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੀ ਧਾਰਾ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਕਾਫ਼ੀਤਾ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਉੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਸਮਰੱਥਾ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦਾ

ਇਰਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਤਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਸੱਟ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਕਈ ਵਾਰ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਕਈ ਵਾਰ ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੋਵੇਂ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੌਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ।"

ਈ.ਐੱਫ.ਜੀ.ਐਚ.

ਬੀ.

18. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਫ੍ਰੈਕਚਰ, ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟ ਤੋਂ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ ਫਰੰਟ ਤੋਂ ਟੈਂਪੋਰੋ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ, ਦੁਵੱਲੇ ਟੈਂਪੋਰੋ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹਥਿਆਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਹ ਸੱਟ ਮਾਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ ਪੀ ਸੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸੀ.ਡੀ.

19. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।ਈ.ਐੱਫ

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਜੀ.ਐਚ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮੀਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।